

**Nurmijärven kunnan
perusopetuksen
opetussuunnitelma 1.8.2016:
muutokset lukuihin 3.3 ja 3.6**

Hyväksytty sivistyslautakunnassa 15.06.2023 § 32

Sisällys

Johdanto	1
3.3. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri.....	2
<i>Turvallinen ja eheä koulupäivä .....</i>	<i>2</i>
<i>Toimintakulttuurin kehittäminen ja arviointi .....</i>	<i>2</i>
3.6. Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö.....	3
<i>Oppilaiden osallisuus.....</i>	<i>3</i>
<i>Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen .....</i>	<i>3</i>
<i>Poissaolojen seuranta, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen .....</i>	<i>4</i>
8. Opiskeluhoolto	6
<i>8.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma.....</i>	<i>6</i>

Johdanto

Opetushallitus on 1.3.2023 antanut perusopetuksen järjestäjille veloitettavana noudatettavaksi määräyksen (OPH-532-2023) tarkistaa 1.8.2023 mennessä paikallinen opetussuunnitelma Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin tehtyjen muutosten mukaiseksi. Opetussuunnitelman perusteisiin tehdyt muutokset perustuvat Perusopetuslain 14 § (168/1998).

Muutokset on tehty Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 lukuihin:

- 4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet (vastaa Nurmijärven kunnan opetussuunnitelman 1.8.2016 lukua 3.6),
- 5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä (vastaa Nurmijärven kunnan opetussuunnitelman 1.8.2016 lukua 3.3),
- 5.6 Paikallisesti päätettävät ja
- 8.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma.

Määräys edellyttää tarkistetun paikallisen opetussuunnitelman ottamista käyttöön viimeistään 1.8.202. Nurmijärven kunnan opetussuunnitelma 1.8.2016 on tarkistettu Opetushallituksen määräyksen mukaisesti ja muutettu seuraavassa esitettyjen lukujen osalta.

3.3. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

Koulun toimintakulttuuri rakentuu niistä käytännöistä ja toiminnoista, joita toteutetaan opetus- ja kasvatustyölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Näitä käytäntöjä ja toimintoja ohjaavat koulutyön yhteiset arvot ja oppimiskäsitys. Toimintakulttuuria rakennetaan toteuttamalla opetussuunnitelman perusteissa esitettyjä toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavia periaatteita. Periaatteiden toteuttamiseksi tarvitaan paikallisten tarpeiden ja mahdollisuuksien huomioon ottamista, yhteistyötä huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa sekä oppilaiden aitoa mukanaoloa yhteisön kehittämisessä.

Tavoitteena on luoda toimintakulttuuria, joka edistää oppimista, osallisuutta ja kouluun kiinnittymistä tukevia ratkaisuja sekä hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa. Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat oppimisen tavoite eri oppiaineissa ja ne sisältyvät myös laaja-alaisen osaamisen kokonaisuuteen. Oppituntien lisäksi tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu arkisissa tilanteissa on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria. Hyvä opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutussuhde, oppilaiden vertaissuhteiden aktiivinen tukeminen, myönteiset yhteiset kokemukset ja merkityksellisyyden tunne yhteisön jäsenenä tukevat kouluun kiinnittymistä.

Turvallinen ja eheä koulupäivä

Oppilaan koulupäivä järjestetään siten, että siitä muodostuu oppilaan kannalta turvallinen ja eheä kokonaisuus, jossa koulupäivän oppitunnit yhdistetään mahdolliseen koulun järjestämään kerhotoimintaan ja iltapäivätoimintaan mielekkäällä tavalla. Ehyt ja mielekäs koulupäivä tukee oppilaan oppimista, kehitystä ja perheiden hyvinvointia. Yhteisöllisellä oppilashuollolla on keskeinen rooli koulujen turvallisuuden ja hyvinvoinnin kehittämisessä.

Turvallisuuden ja työrauhan ylläpitäminen ja edistäminen kuuluvat kaikille kouluyhteisössä työskenteleville, työtehtävistä riippumatta. Turvallisuuden, hyvinvoinnin ja työrauhan edistämiseksi ja ylläpitämiseksi toimintakulttuurissa välittyy huolenpito ja välittäminen. Koulussa työskentelevät aikuiset ohjaavat ja neuvovat oppilaita työrauhan ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Koulun järjestyssäännöt laaditaan oppilaiden, henkilökunnan ja kotien kanssa yhteistyössä.

Toimintakulttuurin kehittäminen ja arviointi

Toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden toteutumista edistetään kannustavan työskentelyilmapiirin, yhteisen toiminnan ja vuorovaikutuksen kautta. Kaikessa toiminnassa johtajatuksina ovat yhdessä tekeminen, suunnitelmallisuus, toiminnallisuus ja kiireettömyys. Yhtenäistä toimintakulttuuria rakennetaan keskustelemalla, ohjaamalla ja aktivoimalla.

Oppilaat ja opettajat suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat yhdessä koulun toimintaa. Yhteistä toimintaa varten varataan aikaa ja sovitaan toimintakulttuurin kehittämisen periaatteiden mukaisista käytänteistä ja toimintatavoista. Koulutyön suunnittelun tavoitteena on rakentaa pidempiä opintokokonaisuuksia, eheyttää opetusta sekä hyödyntää erilaisia työtapoja opetuksessa.

Koulun toimintakulttuuria kehitetään ja arvioidaan vuorovaikutuksessa oppilaiden, huoltajien, opettajien ja muiden koulujen toimijoiden sekä yhteistyötahojen kesken. Oppilaalle vuorovaikutustilanteet ovat oppimistilanteita, joissa opitaan yhdessä olemista ja toimimista. Tilanteissa oppilas kohdataan siten, että hänen ajatuksensa ja näkemyksensä tulevat huomioiduksi ja oppilas kokee tullessaan kuulluksi. Keskeinen vuorovaikutteinen kehittämisen väline on keskustelu, jota käydään koulujen sisällä ja eri yhteistyötahojen ja sidosryhmien kesken. Koulut ja opetuksen järjestäjä huolehtivat siitä, että koulujen toimintakulttuurin

kehittämiseen tähtäävälle yhteiselle keskustelulle järjestetään tilaisuuksia, kuten koulujen vanhempainillat, oppilaiden vertaispalautekeskustelut ym.

3.6. Yhteinen vastuu koulupäivästä ja yhteistyö

Oppilaiden osallisuus

Oppilaan osallisuus, ja mahdollisuus vaikuttaa häntä itseään koskeviin asioihin, edistää hänen kasvamistaan aktiiviseksi kansalaiseksi sekä antaa hänelle valmiuksia toimia demokraattisessa ja tasa-arvoisessa yhteiskunnassa. Oppilaiden osallisuutta lisätään heitä itseään koskevien asioiden käsittelyssä kehittämällä koulujen osallisuutta ja vaikuttamista tukevaa toimintakulttuuria sekä oppilaiden sosiaalisen vuorovaikutuksen taitoja. Oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamista edistetään vuorovaikutteisten opetusmenetelmien, harjoittelujaksojen (TET), oppilaskunta- ja tukioppilastoiminnan, kerhojen ja muun ohjatun toiminnan avulla ja kautta.

Oppilaat ja heidän huoltajansa, opetushenkilökunta ja rehtori osallistuvat mm. oppimistilanteissa ja vanhempainilloissa yhteiseen keskusteluun oppilaiden osallisuuden ja yhteistoiminnan edistämisestä. koulujen lukuvuosisuunnitelmiin kirjataan kuvaukset kouluyhteisön jäsenenä toimivan oppilaan osallisuutta ja yhteistoimintaa lisäävästä toiminnasta, kuten oppilaskuntatoiminnasta. Kuvaus käsittää toiminnan tavoitteet, sisällöt, toteuttamisen sekä yhteistyön muodot ja yhteistoimintatahot.

Erytystä tukea tarvitsevien sekä eri kulttuureista tulevien lasten ja nuorten osallisuuden toteutumiseksi käytetään menetelmiä, jotka edistävät oppilaiden suvaitsevaisuutta ja kulttuuritietoisuutta. Opettajat ja koulunkäynnin ohjaajat tukevat oppilaiden välistä yhteistyötä ja osallisuutta opetustilanteissa ja muussa koulun toiminnassa. Osallisuus ja tasa-arvo ennaltaehkäisevät syrjäytymistä.

Oppilailla on kouluyhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovitusta tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä. Laki velvoittaa oppilaan osallistumaan perusopetukseen ja suorittamaan tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytymään asiallisesti. Oppilaan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Vapautus opetukseen osallistumisesta voidaan myöntää oppilaalle vain tilapäisesti erityisestä syystä. Koti ja koulu yhdessä ohjaavat oppilaita toimimaan lain edellyttämällä tavalla ja tukevat oppilaita näiden ponnisteluissa. Koulun tehtävänä on puuttua **suunnitelmallisesti** poissaoloihin ja auttaa oppilaita onnistumaan koulutyössään.

Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen

Läsnäoloa tukeva koulun toimintakulttuuri edistää oppimista, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia. Poissaolojen ehkäiseminen on keskeisessä asemassa suunniteltaessa poissaoloihin liittyviä toimenpiteitä ja toimintamalleja. Poissaolojen ehkäisemisessä kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa tuetaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaankin tasolla.

Koulussa opitaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja ryhmässä toimimisen taitoja osana oppiaineiden opetusta ja laaja-alaisen osaamisen kokonaisuutta. Yhteisön kannustava ilmapiiri tukee oppilaiden aitoa toimijuutta sekä vertaisuhteiden muodostumista. Erytystä huomiota läsnäolon tukemiseen tulee kiinnittää opintojen nivelvaiheissa, jolloin kiinnittyminen uuteen yhteisöön on muodostumassa.

Opiskeluhoolto on yhteisöllistä ja yksilökohtaista työtä, jonka avulla huolehditaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaan hyvinvoinnista ja oppimisesta. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja arjen huolenpitoa, jonka avulla vahvistetaan oppilaan osallisuutta ja kokemusta kuulumisesta luokka- ja kouluyhteisöön. Opiskeluhoolto ulottuu kaikkeen koulutyöhön ja on kouluyhteisön aikuisten yhteinen tehtävä. Välittävä ilmapiiri, hyvät sosiaaliset suhteet sekä kiireettömyys ja kuulluksi tuleminen edistävät oppilaan kiinnittymistä yhteisöön. Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seuranta ja niihin puuttumista koordinoi koulukohtainen opiskeluhooltoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhooltotyön kokonaisuutta. Yhteisöllisen työn suunnittelussa on tärkeää varmistaa oppilaiden ja huoltajien osallisuus.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden varhainen havaitseminen sekä riittävä ja oikea-aikainen tuki ehkäisee poissaoloja. Oppimisen sujuminen, onnistumiset ja kannustava palaute tukevat kouluun kiinnittymistä. Myös kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen ja niihin järjestelmällinen puuttuminen tukevat yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön hyvinvointia ja kiinnittymistä koulutyöhön.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, keskustelu läsnäolon merkityksestä ja tiedottaminen poissaolojen seurannasta ja puuttumisen käytännöistä tukee oppilaan läsnäoloa koulussa.

Poissaolojen seuranta, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Opetuksen järjestäjä seuraa poissaoloja suunnitelmallisesti hyödyntäen koulutason tietoja. On tärkeää, että poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolon syystä riippumatta. Poissaolojen lisääntyessä tai pitkittyessä tulee olla viipymättä yhteydessä opiskeluhooltopalveluiden ammattilaisiin. Poissaolojen kohdennetusta seurannasta sovitaan yksilöllisesti.

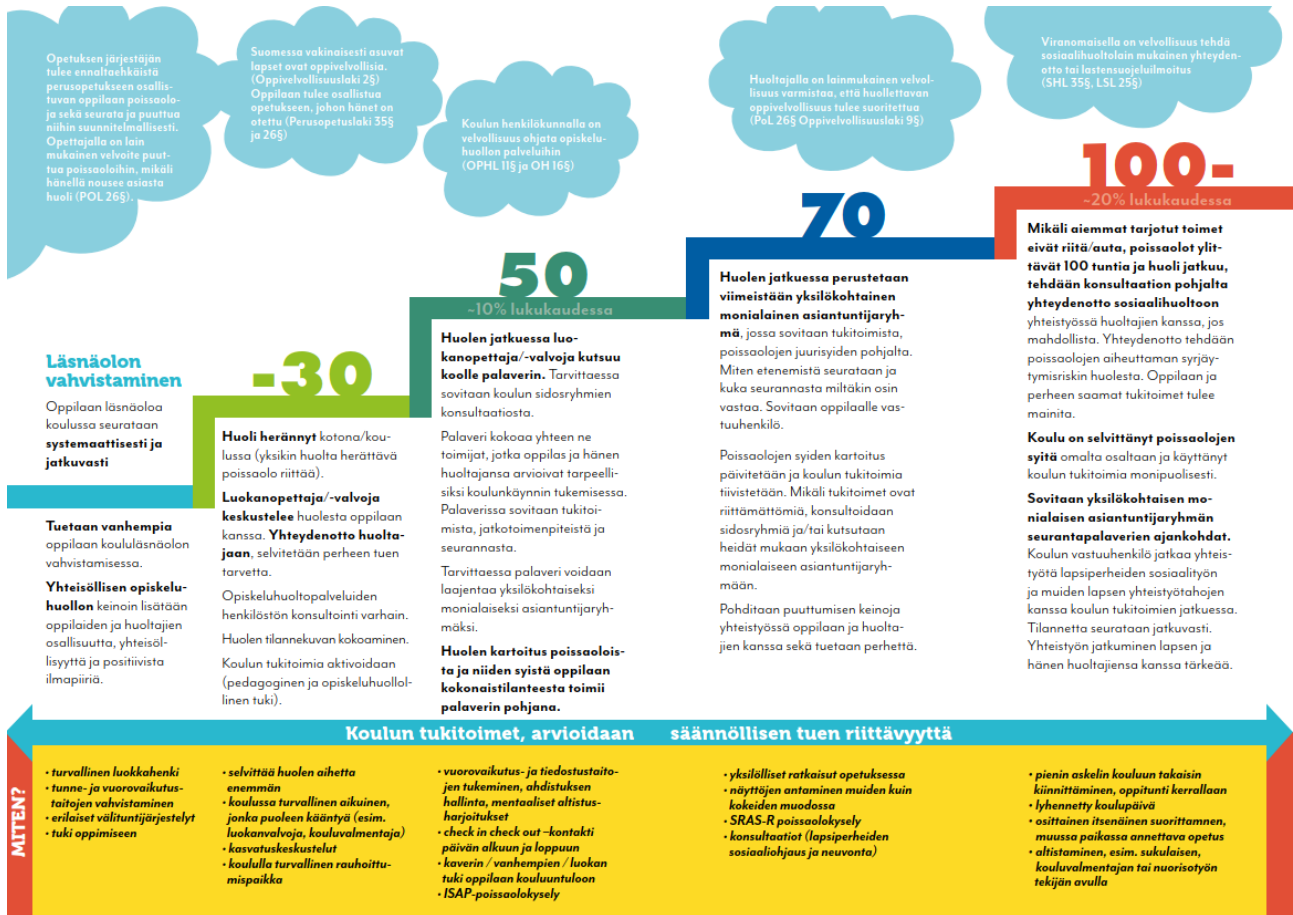
Oppilaiden poissaolojen seuraamisessa noudatetaan yhteisiä periaatteita. Opettajat seuraavat oppilaiden läsnäoloa päivittäin. Opettaja merkitsee oppilaan poissaolot oppilashallinto-ohjelmaan, josta ne näkyvät huoltajalle. Tarvittaessa opettaja pyytää oppilaan huoltajalta selvitystä poissaolosta. Kun huoltaja on antanut selvityksen, opettaja merkitsee poissaolon joko luvalliseksi tai luvattomaksi. Poissaolomerkintä jää näkyviin oppilashallinto-ohjelmaan.

Kun opettajalle syntyy huoli oppilaan poissaoloista, hän pyrkii selvittämään asiaa oppilaan ja tämän huoltajan kanssa. Huolen syitä voivat olla esimerkiksi pitkä poissaolo hyväksytystäkin syystä, toistuvat lyhyet poissaolot, usein samaan viikonpäivään osuvat poissaolot tai toistuvat poissaolot tietyn oppiaineen opiskelusta. Tavoitteena on yhdessä oppilaan ja huoltajien kanssa pohtia ja sopia koulunkäyntiä tukevista toimenpiteistä

Opettaja voi konsultoida yksittäisen oppilaan asiassa opiskeluhooltopalveluiden ammattilaisia opiskeluhoollon tuen tarpeen arvioimiseksi ja tilanteen selvittämiseksi. Monialainen työskentely on tärkeää käynnistää mahdollisimman varhain. Tarvittaessa kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen). Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea ja seurataan tilannetta. Opiskeluhooltopalveluista oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollonpalveluihin.

Kaikilla kouluilla on käytössä yhteinen toimintamalli oppilaan poissaolotilanteisiin. Mallin tarkoituksena on tukea oppilaiden läsnäoloa koululla ja puuttua oppilaiden poissaoloihin mahdollisimman varhain. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden kouluun kiinnittymistä ja koulun myönteistä toimintakulttuuria sekä ehkäistä poissaoloja, sillä jokainen koulupäivä on tärkeä.

Toimintamallissa kuvataan opettajan toiminta suhteessa oppilaaseen ja huoltajiin poissaolojen ennaltaehkäisyssä, huolen heräämisessä ja tilanteissa, joissa oppilaalla on poissaoloja yli 30 tuntia, yli 50 tuntia, yli 70 tuntia tai yli 100 tuntia.

Kuva: Toimenpiteet oppilaan poissaolotilanteissa

Poissaolojen taustasyöt ovat moninaiset ja ne voivat liittyä niin yhteiskunnan, koulun, oppilaan kuin kodinkin tapahtumiin ja muutoksiin. Oppilaan kannalta tarkoituksenmukaisten tukitoimien tarjoamiseksi on hyvä selvittää poissaolojen taustasyitä siinä määrin kuin se on mahdollista. Syiden selvittäminen ja vastuut sovitaan tiiviissä yhteistyössä oppilaan, huoltajien, opettajien ja opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisten kanssa. Opetuksen järjestäjän ja koulun tulee tunnistaa kouluun ja koulu yhteisöön liittyviä tekijöitä poissaolotilanteissa ja puuttua niihin.

Oppilaan poissaolojen vähentämiseksi voidaan lisäksi tarvita oppilaan tarvitsemien oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimien päivittämistä. Mikäli oppilas ei terveydentilan tai painavan muun syyn vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, tulee viimesijaisena keinona harkita päätöksen tekemistä erityisistä opetusjärjestelyistä ja oppimissuunnitelmasta ja siitä, miten oppilaan opetus, oppimisen tuki ja arviointi järjestetään poissaolojakson aikana. Tarvittaessa on otettava yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai tehtävä lastensuojeluilmoitus.

8. Opiskeluhoolto

8.1 Paikallisesti päätettävät asiat ja opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma

Nurmijärven kunnan kouluissa noudatetaan 1.8.2023 alkaen Nurmijärven kunnan opiskeluhooltosuunnitelmaa, joka korvaa Nurmijärven kunnan perusopetuksen opetussuunnitelman 2016 luvun 7 Oppilashuolto.